

8. számú melléklet *A diabéteszes tanulókkal kapcsolatos iskolai teendők szabályozása*
Esetleges rosszullét esetén alkalmazandó - az Eütv.-vel összhangban álló - speciális ellátási eljárásrend

1. Iskolánk lehetőséget biztosít a diabéteszes tanuló betegségével kapcsolatos **egyéni igénye** szerinti tevékenységek elvégzésére, pl. tanóra alatti étkezésre, mosdóhasználatra, vércukorszintmérésre, szükség esetén inzulinbeadásra.

2. Kiemelt figyelmet fordítunk **a testnevelés órák előtti és alatti oktatói teendőkre**, hiszen a testmozgás csökkenti a vércukorszintet, a megerőltető sport viszont emelheti a vércukorértéket, ami akut anyagcsere-felborulást eredményezhet.

- A diabéteszes gyerek a testnevelés órára az inzulinadagoló tollát, pumpáját, vércukormérőjét, az alacsony vércukor (hypoglikémia) elhárítására szükséges élelmiszersomagját magával viheti,
- Jelezheti, ha testnevelés óra alatt bármikor hypoglikémiát érez,
- Rosszullét esetén vércukor szintet mérhet, ill. alacsony vércukor szint esetén gyorsan, majd lassan felszívódó szénhidrátot fogyaszthat,
- A testnevelők ismerik a hypoglikémia tüneteit, tisztába van az elhárítás lépéseivel.

3. Diabéteszes tanulók rosszulléte esetén alkalmazandó teendők:

- **Vércukorszint mérés:**

Cukorbetegség fennállása esetén a betegeknek vizsgálniuk kell a vércukor értékeiket, hiszen így egyrészt az alkalmazott terápia sikeressége ellenőrizhető, valamint fény derülhet a hipo-, hyperglikémia fennállására.

A vércukorszint mérés lépései:

- Mossuk meg a kezünket meleg, szappanos vízzel és töröljük szárazra egy tiszta törölközővel.
- Helyezzünk tiszta lándzsát az ujjszűrő eszközbe. Az ujjszűrő eszköz tárolja és pozicionálja a lándzsát, illetve kontrollálja a szűrés mélységét.
- Vegyünk ki egy tesztszíkot a dobozából, majd a doboz fedelét azonnal zárjuk le, hogy ne kerüljön szennyeződés a tesztszíkok közé.
- Készítsük elő a vércukorszintmérőt a használati útmutatóban leírtak alapján.
- Szűrjük meg az ujjhegyünket a lándzsával.
- Az összegyűlt vért cseppentsük a tesztsík megfelelő részére úgy, hogy a vércsepp lefedje a teljes tesztnyílást.
- Nyomjunk egy tiszta vattapamacsot a megszárt sebre és állítsuk el a vérzést.
- A legtöbb vércukorszintmérő készülék néhány másodpercen belül elvégzi a vérminta elemzését, ezt követően olvassuk le az eredményt.
- A mért értékeket jegyezzük fel egy vércukornaplóba. A kapott értékek mellett jegyezzük fel a mérés pontos időpontját, a mérés körülményeit (pl. étkezés előtt vagy után, fizikai aktivitás után, stb.), lehetőség szerint az elfogyasztott szénhidrát mennyiséget és bevett gyógyszert, az esetleges panaszokat.

- **Hypoglikémia (alacsony vércukorszint)**

Hypoglikémia esetén a vércukorszint értéke 3,0 mmol/l alá csökken.

Tünetek:

A kezelt cukorbeteg már felismeri a vércukorszint-csökkenés kezdeti tüneteit és legtöbbször képes megfelelő cukorpótlással rendezni azt. A hirtelen fellépő, jelentős zavart azonban segítség nélkül nem tudja megoldani.

- gyengeség,
- éhségérzet,
- émelygés,
- szédülés,
- hányás,
- nyugtalanság,
- izomremegés,
- izomgörcsök, görcsroham,
- kettőslátás,

- végtaggyengeség,
- bénulás,
- sápadt, meleg, verejtékes bőr,
- acetonszagú lehelet,
- furcsa viselkedés,
- részegségre utaló zavart beszéd,
- ritkán agresszió,
- súlyosabb esetben légzészavar, eszméletvesztés.

Elsősegély

Eszméletén lévő betegnél az alábbiak szerint járunk el:

- a) Megteremtjük a biztonságot.
- b) Megnyugtatjuk a beteget, nyugalomba helyezzük.
- c) Nagyon fontos a jó kommunikáció. Ennek segítségével kiderítjük, hogy a beteg ismert cukorbeteg-e és volt-e már ilyen rosszulléte korábban.
- d) Gondoskodunk a gyors cukorpótlásról, amennyiben önállóan ételt,-italt fogyasztani képes. Fontos, hogy ülő testhelyzetben kapjon cukrot, **egy pohár cukros vizet** vagy cukros üdítőt, gyümölcslevet.

Eszméletlen betegnél:

- a) Megteremtjük a biztonságot!
- b) Ellenőrizzük a reakciókészséget, a légzést. Biztosítjuk a szabad légutat stabil oldalfektetéssel!
- c) Hívjuk a mentőt (104 vagy 112)!
- d) Figyelemmel követjük a beteg állapotát, légzését a mentők megérkezéséig!
- e) Óvjuk a kihűléstől! Lehetőség szerint betakarjuk.

Eszméletlen sérültet TILOS itatni vagy etetni!

Hívjuk a mentőt (104 vagy 112) vagy orvoshoz fordulunk, ha

- a beteg eszméletlen,
- a magánál lévő beteg állapota romlik,
- cukros étel, ital fogyasztását követően nem javul állapota.

- Hyperglükémia (magas vércukorszint)

Akkor beszélünk hiperglikémiáról, azaz magas vércukorszintről, ha a vércukorszint 11 mmol/l értéket meghaladó. A magas vércukorszint alkalmanként előfordulhat.

Tünetek:

- fokozottabb fáradtság, álmoság,
- koncentrációs problémák, memória gondok,
- szokásosnál fokozottabb szomjúság - vagy éhségérzet,
- száraz, viszkető bőr,
- homályos látás,
- főleg éjszaka jelentkező fokozott vizeletürítés,
- gennyes fertőzések kialakulása,
- lassabban gyógyuló sebek,
- ketonok és cukor megjelenése a vizeletben.

Elsősegély

Eszméletén lévő betegnél:

- a) Megteremtjük a biztonságot!
- b) Megnyugtatjuk a beteget, nyugalomba helyezzük!
- c) Nagyon fontos a jó kommunikáció. Ennek segítségével kiderítjük, hogy a beteg ismert cukorbeteg-e és volt-e már ilyen rosszulléte korábban.
- d) Ha a beteg tudatánál van, és képes nyelni, akkor -ülő testhelyzetben- valamilyen **NEM cukros innivalót** itatunk vele, hogy megelőzzük a kiszáradást, és azonnal kórházba kell szállítani.

Eszméletlen betegnél:

- a) Megteremtjük a biztonságot.
- b) Ellenőrizzük a reakciókészséget, a légzést. Biztosítjuk a szabad légutat stabil oldalfektetéssel!
- c) Hívjuk a mentőt (104 vagy 112)!
- d) Figyelemmel követjük a beteg állapotát, légzését a mentők megérkezéséig!

Eszméletlen sérültet NE próbáljuk itatni vagy etetni!

4. A diabéteszes tanulók megfelelő ellátását biztosító személyek a **2021/2022-es tanévben** Iskolaegészségügyi Szolgálat munkatársai: Dr. Kis Imre - iskolaorvos, Dargai Nikoletta – iskolavédőnő

5. Az intézmény valamennyi tanulója részére **rendszeres tájékoztatás** fog történi a diabétesssel élők speciális igényeire vonatkozóan, az osztályfőnöki órák keretén belül. Kiemelt szerepet kap a preventív szemlélet kialakítása. A **kortársoktatás** bevezetése megfelelő lehetőséget biztosít a kortárs csoportok tájékoztatására a diabétesssel kapcsolatban.

6. Az oktatótestület tagjai **rendszeres tájékoztatást** kapnak az iskolában tanuló és kollégiumban lakó diabéteszes tanulókról.

7. A diabéteszes tanulók **diabéteszes adatlappal** rendelkeznek, ahol feltüntetésre kerülnek a tanuló személyes adatai, a betegségével összefüggő információk, gyógyszerérzékenysége, alkalmazott terápiája, rosszullétei, gondviselő elérhetőségei, kezelőorvos és annak elérhetősége. A tanulók gondviselőjével rendszeres kapcsolattartás van. Az adatlap mindenki számára elérhető, aki kapcsolatban van a tanulóval (pl. oktatók).

8. Minden tanuló esetében rendszeresen készül **szülői nyilatkozat** a tanuló egészségügyi állapotáról, krónikus betegségeinek aktuális tényéről. (Megtalálható az orvosi szobában a tanulók EGÉSZSÉGÜGYI TÖRZSLAPJÁBAN.)

9. Az **iskolai védőnővel, iskolaorvossal szoros kapcsolatfenntartás** van ezen tanulók vonatkozásában. Az adatkezelési szabályzat betartása szükséges.

I. A diabéteszes anyagcsere ellenőrzéséhez, és az akut anyagcserefelborulás rendezéséhez szükséges eszközök

1. Intézményünk rendelkezik a vércukorszintméréshez szükséges eszközökkel. Biztosítva van és mindig elérhető helyen az inzulinadagolás és az önellenőrzés eszközei az intézményben. **Eszközlista** készül a szükséges eszközökről, ill. eljárásrend az **eszközök működőképességének ellenőrzéséről** és az egyszer használatos anyagok felülvizsgálatáról.

2. Az intézményünk rendelkezik továbbá: **technikai-, és hypoglikémiás készenléti csomaggal, mely az orvosi szobában, a portán és az igazgatóhelyettesi irodában van elhelyezve.**

3. A „**technikai csomag**” tartalma: vércukormérő készülék (tű, tesztcsik, elem), elem az inzulinpumpához/szenzorhoz, egyszer használatos steril injekciós tű és fecskendő, kézfertőtlenítő szer/bőrfertőtlenítő szer.

4. „**Hypoglikémiás készenléti csomag**” tartalma a következő legyen: szőlőcukor, cukrozott gyümölcsle, keksz.

II. Törvényi szabályozás

1. Dargai Nikoletta a 18 évnél fiatalabb 1-es típusú diabétesssel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesssel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a **speciális ellátást biztosítja.**

2. Palsicsné Kornis Tünde a vércukorszint szükség szerinti mérését, valamint szükség esetén orvos értesítését olyan pedagógus/oktató vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a szakképző intézmény által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, és/vagy iskolaorvos vagy iskolavédőnő útján a tanítási idő alatt biztosítja.

3. A szülő, vagy más törvényes képviselő az ellátáshoz szükséges kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be.